

Årets gang på Heltborg Museum

Af Jytte Nielsen, Heltborg Museum

”I Jens Søndergaards fodspor” var titlen på en børnetegnekonkurrence udskrevet af Skoleforvaltningen, Billedskolen og Heltborg Museum. Konkurrencen blev udskrevet i forbindelse med 100 året for maler Jens Søndergaards fødsel, og formålet var at forbinde der landskab Jens Søndergaard færdedes i og hentede inspiration fra, til nutiden og børns kunstneriske fortolkning deraf.

Ville disse ting så lykkes? En spændt dommerkomité kunne ånde lettet op, for det var lykkedes over al forventning, og i oktober måned 1995 prydede 258 børnetegninger så museets vægge.

Jens Søndergaards farvekraft havde tydeligvis inspireret børnene til selv at skrue op for farverne, og det bakkede sydthyske landskab var fortolket på næsten alle tænkelige måder. Udstillingen var samtidig afslutningen på en række arrangementer i forbindelse med 100 års fødselsdagen, både på museet og andre steder i Sydthy.

”Hvis det ikke var for køerne” var titlen på en anden udstilling på museer i samme periode. Sydthy Kunstforening viste en udstilling med værker af kunstnerne Kit Kjærbye og Susanne Holck. Forfatteren Knud Sørensen, Nykøbing, åbnede udstillingen, og kunne i sit lille kulturhistoriske causeri konkludere at »de rigtige bønder er genfødte køer”.

Med disse to udstillinger sluttede sæsonen 1995, og der kunne tages fat på vinterprogrammet på museet.

Husflid

Igennem flere år har museet haft kurser i gammel kunnen eller husflid, som vi ynder at kalde det i dag. Det er vigtigt, at museet indsamler og bevarer genstande fra historien, men det er samtidig også væsentligt, at vi ikke glemmer de processer der ligger til grund for mange ting. Man kan sige at tingene hænger først rigtig sammen når de forenes. Dette forsøger museet at råde bod på, ved at tilbyde kurser i husflid til nutidens travle hænder.

Tidligere var betingelsen for eksistens ofte, at man kunne lave tingene selv, lige fra redskaber og møbler til beklædning og legetøj. I dag giver vores fortravlede verden ikke megen tid til

sådanne gøremål, i stedet bliver tingene købt færdige. Men der kan være en meget stor tilfredsstillelse ved at arbejde med sine hænder og fremstille egne ting. Når det så samtidig kombineres med gammel viden og nutidens krav til materialer og forarbejdning, så er husflid det rette. For mange gamle håndværk og husflidsaktiviteter gælder også, at det er i 11. time, hvis man skal nå at lære fra mennesker som har arbejdet med det mere af ”nød” end af lyst!

Blandt de mange aktiviteter, som museet har kunnet udbyde, må pilefletning siges at være foretrukket. Det at kunne lave sine egne beholdere, såsom kurve og skåle, er et ønske hos mange. Dertil kommer så selve dyrkningen af kurvepil, som igen er blevet interessant.

Men også arbejdet i halm, lige fra gamle symboler til æggekurve, er igen kommet på dagsordenen. Marmorering og skindgarvning er andre husflidskurser, som har været afholdt på museet, og den kommende sæson byder desuden på kurser i horn og ben, brikvævning og patchwork.

Julemarked

Traditionen tro blev der også i 1995 afholdt julemarked på museet. På dette marked ønsker museet at give folk der arbejder med gamle håndværk, mulighed for at vise deres kunnen til interesserede. Så emnerne spænder vidt: løvsavsarbejder, halmløb, rav, lysestøbning, horn og ben, bødker, filtning, skind, orkering, trælegetøj, knipling, tinsoldater, rebslagning og meget andet.

Julemarkedet afholdes altid i forbindelse med den første søndag i advent, og sammen synger de fremmødte advent ind og kulturudvalgsformand Ingrid Vang tænder adventskransen. Selvfølgelig er der også mulighed for at købe æbleskiver og kaffe.

Fra museets side håber vi, at denne form for alternativ julemarked er kommet for at blive, idet det som sagt er vigtigt, at vi ikke glemmer al den gamle viden, men selv lærer at lave ting, måske med et lidt andet design, og være stolte over det frembragte. Det værste der kan ske, er at vi bliver fremmede overfor den materielle verden og dens produkter.

Jernalderhusets græstørvsmure under opbygning.

Grafik - film - byttedag

Sydthy Kunstforening fejrede sit 10 års jubilæum med en grafikudstilling på museet.

Mange gode danske grafikere var repræsenteret med over 100 værker i alt, på en særdeles spændende og afvekslende udstilling. Som noget nyt blev der vist film om nogle af de kunstnere der havde værker på udstillingen, bl.a. Hjort Nielsen og Poul Christensen, og der blev ligeledes arrangeret en grafikbyttedag, hvor der var mulighed for at komme med egne værker eller erhvervede værker, og så forsøge at bytte med ligesindede. Og der blev da også byttet flere værker blandt de fremmødte.

3 x Westergaard

Denne sommers udstilling byder på skulpturer udført af tre generationer Westergaard - Laila, Eigil og Torvald. Torvald Westergaard blev født i Hillerslev i 1901. Han kom i lære som stenhugger hos Brdr. Jensen i Thisted i 1916 og etablerede sig som stenhugger i Lemvig i 1923. Han døde i 1988, efterladende sig sin hustru Agnete, samt et større antal kunstværker. Efter Agnetes død i 1993 blev mange af disse værker overdraget til forskellige museer i Nordvestjylland. Heltborg Museum blev således betænkt med to skulpturer, "Slægten" og "Bernadette". Begge disse sten er nu opstillet i museets have. Sønnen Eigil overtog værkstedet i Lemvig og

arbejdede tillige med egne værker i granit og hans datter Laila er uddannet billedhugger på Det Jyske Kunstakademi. Alle tre udtrykker sig i sten, men på vidt forskellig måde. Torvald arbejdede med menneskefigurer og det religiøse motiv, Eigil er inspireret af musikken, dyrene og havet, mens Laila finder inspiration i det ornamentale, det organiske samt det rytmiske.

Der er således tre generationer, eller et helt århundrede, som afspejles i udstillingen, som må siges at have sin rod i den thylandske muld.

Rejse i maleri og akvarel

Samtidig med Westergaard-udstillingen, vises en stor retrospektiv udstilling med malerier og akvareller af Birte Ohsten, Stenbjerg. Gennem mere end 20 år har hun arbejdet med naturen i denne landsdel. I sarte toner formidler hun lynghederne, klitterne, bondelandet og havet. Hun er altid på rejse ude i verden eller rundt om i Thy, og udstillingen viser da også værker fra hendes mange rejser i Europa og Sydamerika. Tidligere på året besluttede Birte Ohsten at donere en større samling malerier og akvareller til museet.

Det er således gennem donationer lykkedes at få både Torvald Westergaard og Birte Ohsten indlemmet i museets samlinger, og her skal lyde en stor tak derfor.

Fra julemarkedet 1995.

Jernaldergården

Sidste år holdtes der rejsegilde på langhuset i jernaldergården, og dette forår fik huset tørvæg i beboelsesdelen. Når dette kunne ske,

skyldes det byggeriet af den nye svømmehal i Hurup. Før anlægsarbejdets start fik museet lov til at skrælle græstørv af den gamle boldbane, og ved hjælp af frivillige og elever fra Højskolen i Thy lykkedes der at skrælle næsten 600 kvm, tørv i lange baner.

Tørvene er nu lagt i en 1-1,2 meter bred og godt 1 meter høj tørvemur. I løbet af sommeren er huset tillige blevet lægtet med mange hundrede meter rafter og kohud. Om alt går vel skal huset takkes dette efterår, så vi for alvor kan begynde at bruge det i formidlingsammenhæng næste sommer.

Gode venner

Som det foregående år har museet også i år haft stor hjælp og god støtte i en gruppe af frivillige og museets venner. Der vil altid være brug for denne støtte og det er museets håb, at flere vil finde tid og lyst til at give en hånd med i forbindelse med arrangementer og projekter. Her skal lyde ens tor tak til samarbejdspartnerne, frivillige og museets venner for god opbakning og regulært arbejde i det forgangne år.

Kilde: Sydthy Årbog 1996, side 126-129.